

Kimmo Kiljunen sd ym.

Lakialoite laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään, että pysäköinninvalvonta rajataan lailla julkiseksi tehtäväksi, jotta voidaan välttyä yksityisessä pysäköinninvalvonnassa vallitsevilta epäkohdilta ja jotta oikeudenmukaisuu-den periaate ja kohtuullisuusuharkinta toteutuvat pysäköintivirhemaksujen määräämisessä.

Yksityinen pysäköinninvalvonta perustuu implisiittiseen eli oletettuun sanattomaan sopimukseen valvontafirman ja pysäköijän välillä. Pysäköimällä autonsa pysäköijän katsotaan tekevän sopimuksen pysäköintifirman kanssa ja hyväksyvän myös siihen sisältyvän pysäköintivirhettä koskevan sopimussakkoehdon itseään sitovaksi.

Lakialoitteessa esitetään säädettäväksi, ettei tällaista yksityisoikeudellista sopimusta voida tehdä ja että sellainen sopimusehto on mitätön, jolla asetetaan sopimussakko tai vastaava maksuvelvol-lisuus pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 1 §:ssä tarkoitetusta virhepysäköinnistä.

PERUSTELUT

Yksityinen pysäköinninvalvonta-ala on kasvanut viime vuosina voimakkaasti valvontayritysten laajentaessa ilmeisen tuottoisaa toimintaansa ja tarjotessa palvelujaan taloyhtiöille, ostoskeskuk-sille ja muille kiinteistöjen ja tonttien omistajille ja haltijoille.

Yksityisen pysäköinninvalvonnan laajentumisen myötä kansalaiset ovat joutuneet yhä useam-min tulkinta- ja kiistatilanteisiin, joissa heidän oikeusturvansa on heikko. Samalla riita-asiat py-säköintifirmojen määräämistä valvontamaksuista, erityisesti niiden oikeellisuudesta ja kohtuulli-suudesta, ovat lisääntyneet niin kuluttajariitalautakunnassa kuin tuomioistuimissakin, mikä on kasvattanut ruuhkaa jo ennestään kuormittuneissa oikeusasteissa.

Myös eduskunnassa on nähty tarvetta selkeyttää pysäköinninvalvontaa uudistamalla lainsäädän-töä, mutta esitykset on joko hylätty (HE 223/2010 vp) tai rauenneet vaalikauden päättyessä (HE 79/2012 vp). Tällä hetkellä yksityisen pysäköinninvalvonnan oikeus määrätä valvontamaksuja perustunee lainsäädännön sijasta korkeimman oikeuden päätökseen. Tämä ei kuitenkaan ole mer-kittävästi ehkäissyt erimielisyyksien syntymistä.

Lakialoite LA 38/2019 vp

Pysäköintivirhemaksusta on säädetty laissa pysäköinninvalvonnasta (727/2011), jonka 10 §:stä käy ilmi, että julkinen pysäköinninvalvonta kuuluu poliisille ja kunnalliselle pysäköinninvalvojalle, joilla on toimivalta valvoa pysäköintiä ja määrätä lain mukainen pysäköintivirhemaksu julkisilla ja yksityisillä alueilla. Yksityisillä alueilla julkisen pysäköinninvalvonnan perusteena on tieliikennelain (267/1981) 28 §:n 3 momentti, jonka mukaan pysäköinti yksityiselle alueelle ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa tai vastoin tämän antamia pysäköintiä koskevia määräyksiä on kielletty.

Kiinteistöjen omistajilla ja haltijoilla on vähäisen paikoitustilan alueilla tarve rajoittaa vapaata pysäköintiä ja varata parkkitila muun muassa asiakkaidensa käyttöön. Rajoitusten tehostamiseksi ne ovat solmineet sopimuksia yksityisten valvontayritysten kanssa siten, että yksityinen parkkifirma toteuttaa pysäköintijärjestelyt ja valvonnan sekä laskuttaa pysäköintiä koskevien määräysten vastaisesta pysäköinnistä pysäköintivirhemaksua vastaavan yksityisoikeudellisen sopimussakon.

Palvelua tarjoavien yritysten tulot muodostuvat pysäköintivirhemaksuista ja osittain myös luvallisen pysäköinnin tuloista. Se, että virhemaksut ovat yksityisten parkkiyritysten merkittävä tulonlähde, ohjaa yritysten palkkaamat pysäköinninvalvojat määräämään mahdollisimman paljon valvontamaksukehotuksia. Tällöin kohtuullisuusharkintaa ei noudateta ja riidanalaiset saavat toimitetaan herkästi perintäfirmojen karhuttaviksi. Keskustelu kiistanlaisista maksuista on yksityisten pysäköintifirmojen kanssa lähes mahdotonta vaikeiksi tehtyjen reklamointikäytäntöjen, hankalien postilokero-osoitteiden, uhkailevien viestien, noreply-sähköpostiosoitteiden ja vain etunimillä tai tekaistuilla nimillä esiintyvien henkilöiden sähköpostiviestien takia.

Kansalaisten oikeustajun mukaista on se, että virheellisestä pysäköinnistä tai parkkimaksun suorittamatta jättämisestä seuraa virhemaksu. Asiointikäynneillä syntyy kuitenkin tilanteita, joissa virhemaksu koetaan perusteettomaksi. Esimerkiksi kesäkuussa 2019 määrättiin eräällä julkisen kiinteistön asiakaspysäköintialueella 60 euron parkkisakko, vaikka parkkimaksu oli suoritettu ja auto ohjeiden mukaisesti pysäköity. Yksityisen parkkiyrityksen pysäköinninvalvoja jätti kuitenkin valvontamaksukehotuksen, koska pysäköintimaksulappu oli kiinnitetty tuulilasiin lasinpyyhkimen alle eikä auton sisään kojelaudalle. Auton pysäköiminen ohjeiden mukaisesti, oikeansuuruisen pysäköintimaksun suorittaminen ja parkkilapun asettaminen selvästi näkyville ei riittänyt, vaan lisäksi vaadittiin, että parkkilappu olisi pitänyt sijoittaa tiettyyn kohtaan autossa.

Tammikuussa 2019 sattuneessa tapauksessa kuljettaja pysäköi autonsa parkkipaikalle ja asetti oikeaa aikaa osoittavan pysäköintikiekon näkyviin kojelaudalle. Tuulilasissa oli parkkikiekon lisäksi ns. pysäköintikello, joka oli epäkunnossa eikä osoittanut oikeaa aikaa. Parkkifirman pysäköinninvalvoja tulkitsi tämän "ehtojen vastaiseksi pysäköintialueen käytöksi" ja antoi virhemaksun. Kuljettajan palatessa autolleen paikalla ollut pysäköinninvalvoja ei suostunut keskustelemaan asiasta, vaan poistui paikalta sanomatta sanaakaan.

Kolmannessa tapauksessa henkilö oli ostanut pysyvän pysäköintiluvan piha-alueelle. Pysäköintilupa oli auton kojelaudalla papereiden joukossa, jolloin pysäköinninvalvoja ei havainnut sitä ja määräsi virhemaksun. Pysäköintiluvan haltija osoitti tämän jälkeen pysäköintivalvontafirmalle, että hänellä on pysyvä, voimassa oleva pysäköintilupa kyseiselle alueelle, mutta virhemaksua ei peruttu.

Lakialoite LA 38/2019 vp

Näissä ja muissa näiden kaltaisissa tapauksissa virhemaksun määrääminen ei edistä kiinteistön omistajan tavoitetta rajoittaa vapaata pysäköintiä tai varata parkkitilaa asiakkailleen. Mielivaltaiset virhemaksukäytännöt ovat johtaneet vain siihen, että yksityisten parkkifirmojen toiminta koetaan rangaistusluonteiseksi rahastukseksi, josta puuttuu oikeus ja kohtuus.

Yksityiset pysäköintiyrietykset eivät ole halunneet korjata ongelmia esimerkiksi noudattamalla kohtuullisuusharkintaa tai ohjeistamalla pysäköinninvalvojiaan huomioimaan ja ehkäisemään erimielisyyksien syntymistä. Syynä lienee se, että niiden ansaintalogiikkaan kuuluu mahdollisimman monien valvontamaksujen määrääminen. Tämä ei voi kuitenkaan olla pysäköinninvalvon-
nassa määräävä tekijä, joka sivuuttaa täysin kohtuullisuuden.

Koska edellä kuvatun kaltaiset tapaukset vaikuttavat yhä lisääntyvän, on pysäköinninvalvontaan liittyviin epäkohtiin vihdoin puututtava lainsäädännön keinoin. Jotta oikeudenmukaisuuden periaatteet ja kohtuullisuusharkinta saadaan ulotettua pysäköinninvalvontaan, on se säädettävä lailla julkiseksi tehtäväksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään pysäköinninvalvonnasta annettuun lakiin (727/2011) uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Yksityisen pysäköintivirheseuraamuksen kieltö

Sopimusehto, jolla määrätään sopimussakko tai sitä vastaava tosiasiallisesti sanktioluontoinen maksu 1 §:ssä tarkoitetusta pysäköintivirheestä, on mitätön.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Lakialoite LA 38/2019 vp

Helsingissä 13.12.2019

Kimmo Kiljunen sd
Anne Kalmari kesk
Hannu Hoskonen kesk
Ilmari Nurminen sd
Mikko Ollikainen r
Heikki Autto kok
Anders Norrback r
Mika Niikko ps
Harry Harkimo liik
Kristiina Salonen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Sakari Puisto ps
Matti Semi vas
Merja Kyllönen vas
Juha Sipilä kesk
Mikko Savola kesk
Mikko Kärnä kesk
Petri Honkonen kesk
Ano Turtiainen ps
Ari Koponen ps
Arja Juvonen ps
Minna Reijonen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Hanna-Leena Mattila kesk
Vilhelm Junnila ps
Pekka Aittakumpu kesk
Päivi Räsänen kd
Sebastian Tynkkynen ps
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Toimi Kankaanniemi ps
Sami Savio ps
Peter Östman kd
Anu Vehviläinen kesk
Ilkka Kanerva kok
Mikko Lundén ps
Sheikki Laakso ps
Sari Tanus kd
Heikki Vestman kok
Antero Laukkanen kd
Mauri Peltokangas ps
Mari Rantanen ps
Jukka Mäkyne ps
Rami Lehto ps
Petri Huru ps

Lakialoite LA 38/2019 vp

Ville Vähämäki ps
Mari-Leena Talvitie kok
Iiris Suomela vihr
Piritta Rantanen sd
Katja Taimela sd
Riitta Mäkinen sd
Heidi Viljanen sd
Aki Lindén sd
Niina Malm sd
Johan Kvarnström sd
Eveliina Heinäluoma sd
Anneli Kiljunen sd
Raimo Piirainen sd
Tuula Väättäinen sd
Maria Guzenina sd
Jukka Gustafsson sd
Suna Kymäläinen sd
Marko Asell sd
Ritva Elomaa ps
Jari Ronkainen ps
Veijo Niemi ps
Jari Myllykoski vas
Markus Mustajärvi vas
Juho Kautto vas
Mai Kivelä vas
Pia Lohikoski vas
Jouni Kotiaho ps
Jari Koskela ps
Leena Meri ps
Mats Löfström r
Pia Viitanen sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Hanna Holopainen vihr
Jussi Saramo vas
Mikko Kinnunen kesk
Paavo Arhinmäki vas
Jani Mäkelä ps
Olli Immonen ps
Mika Kari sd
Katja Hänninen vas
Hussein al-Tae sd
Johannes Yrttiaho vas
Veronika Honkasalo vas
Kim Berg sd
Mari Holopainen vihr
Inka Hopsu vihr

Lakialoite LA 38/2019 vp

Pirkka-Pekka Petelius vihr
Pasi Kivisaari kesk
Paula Werning sd
Arto Pirttilahti kesk
Ari Torniainen kesk
Esko Kiviranta kesk
Seppo Eskelinen sd
Veikko Vallin ps
Joonas Könttä kesk
Arto Satonen kok
Timo Heinonen kok
Eeva Kalli kesk
Jaana Pelkonen kok
Matias Mäkynen sd
Lulu Ranne ps
Jenna Simula ps
Veronica Rehn-Kivi r
Tuomas Kettunen kesk
Paula Risikko kok
Marko Kilpi kok
Jussi Wihonen ps
Juha Pylväs kesk
Hilkka Kemppe kesk
Sandra Bergqvist r
Sanna Antikainen ps
Markus Lohi kesk
Tarja Filatov sd
Riikka Purra ps
Anders Adlercreutz r
Hanna Huttunen kesk
Sinuhe Wallinheimo kok
Joakim Strand r